

เปิด 'ราชหัตถเลขา' รัชกาลที่ 4

พลิกปมเสียดินแดน 'ด้านสิงขร'

รายงาน

หากมีการรื้อค้นประวัติศาสตร์การเสียดินแดนของประเทศไทย หลังสิ้นสุดการสู้รบกับประเทศเพื่อนบ้าน และในยุคที่มีการล่าอาณานิคม เพราะความไม่เท่าทันและอ่อนด้อยความรู้ทางด้านแผนที่ นอกจากเรื่องใหม่ที่ไทยสูญเสียปราสาทพระวิหาร ที่ชายแดนด้านทิศตะวันออกเพราะใช้แผนที่ของฝรั่งเศส ในอดีตยังมีการณีกศึกษาที่น่าสนใจไม่ด้อยกว่ากัน

เอกสารที่ปรากฏในหนังสือประวัติศาสตร์ไทยส่วนภูมิภาค จ.ประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ.2528 เลขหมู่หนังสือ 959.378 เลขประจำหนังสือสากล ISBN 974-7851-22-9 เขียนถึงด่านสิงขรในพื้นที่ ต.คลองวาฬ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ ระบุชัดเจนว่า ด่านสิงขรเป็นเส้นทางการค้าข้ามคาบสมุทร ในสมัยโบราณเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองด้านการค้าขายนับร้อยปี เพราะมีพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างอ่าวไทยและทะเลอันดามัน นักเดินเรือในยุโรปและอินเดียนิยมเส้นทางนี้ ไม่ต้องเดินทางอ้อมแหลมมลายูเพื่อไปจีนหรือญี่ปุ่น

ปัจจุบันด่านสิงขรกำลังจะได้รับการยกระดับเป็นด้านการค้าถาวรกับประเทศพม่า โดยอยู่ระหว่างการปักปันเขตแดน ทั้งที่แต่เดิมข้อมูลทางประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เมื่อปี พ.ศ.2302 สมัยพระเจ้าเอกทัศ พระเจ้าอลองพญาภษัตริย์พม่าได้ยกกองทัพมาตีเมืองทวาย และยกพลตามมาตีเมืองมะริด และตะนาวศรีของไทยไปได้ด้วย หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2330 สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ยกทัพไปตีเมืองทวายคืนจากพม่า แม้จะไม่สำเร็จแต่ในอีก 4 ปีต่อมา คือ พ.ศ.2334 เมืองทวาย ตะนาวศรี และมะริดก็มาสวามิภักดิ์ขอขึ้นกับไทย

ในปี พ.ศ.2366 ปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย อังกฤษเริ่มเข้ายึดหัวเมืองชายฝั่งทะเลของพม่า รวมทั้งตะนาวศรี มะริด และทวาย ซึ่งเป็นเมืองหลวงของภาคตะนาวศรี พร้อมทั้งได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าสำรวจทำแผนที่ เพื่อจะได้รู้จักสภาพภูมิประเทศ ทรัพยากร และขอบเขตของเมืองที่ยึดได้

เมื่อมาถึงทิวเขาตะนาวศรีจึงทราบว่ามีตะวันออกของ
ทิวเขาตะนาวศรีเป็นอาณาเขตของประเทศไทย

จนถึง พ.ศ.2410 ผู้สำเร็จราชการเมืองอินเดีย
ซึ่งเป็นชาวอังกฤษได้มาทำสัญญากับพระศรีสุริยวงศ์
ซึ่งขณะนั้นเป็นสมุหกลาโหม เพื่อกำหนดเขตแดน
ระหว่างประเทศไทยกับมณฑลตะนาวศรี สัญญาลง
วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2410 และให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 8
กรกฎาคม 2411

เอกสารที่ปรากฏในหนังสือประวัติฯ ระบุว่า
“เนื่องจากปลัดเมืองฝ่ายไทย ซึ่งเป็นหัวหน้าออกไปดู
ไม่รู้เรื่อง ก็เลยเป็นอันว่ากลับไปอานวยความสะดวกแก่
ฝ่ายอังกฤษที่จะจดจำ ผลปรากฏว่าได้วันพรมแดนจาก
เดิมเข้ามาเป็นระยะทาง 100 กิโลเมตรเศษ ดังนั้น ด้าน
สิงขรในขณะนี้จึงมีส่วนที่อยู่ในประเทศไทยและพม่า”

สำหรับการปักปันเขตแดนที่ด่านสิงขรนี้ มีหลัก
ฐานยืนยันว่า เนื่องจากจากเจ้าหน้าที่ปักปันเขตแดนไม่มี
ความรู้ทางด้านแผนที่ และพูดจาไม่รู้เรื่อง

นอกจากนั้นพระบริหารเทพธานี ได้กล่าวไว้ใน

หนังสือประวัติศาสตร์ชาติไทยว่า “ฉะนั้นการที่เจ้า
หน้าของไทยที่ไปด้วยเป็นเพียงให้ความสะดวกแก่ฝ่าย
อังกฤษที่จะจดจำ ตลอดจนการพิทักษ์รักษาและจัดหา
พาหนะให้ จึงถูกเจ้าหน้าที่ปักปันของอังกฤษที่ฉลาด
กว่าขีดเส้นแบ่งเอาในแผนที่ตามความพอใจของตน

กล่าวคือเมื่อ พ.ศ.2397 รัฐบาลอังกฤษส่ง เซอร์
จอห์น เบาริง เจ้าเมืองฮ่องกงเป็นราชทูตเข้ามาเจรจา
ราชการแผ่นดินกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัวหลายข้อ ในจำนวนนั้นมีการตกลงที่ต่างฝ่าย
จะจัดตั้งเจ้าหน้าที่มาพิจารณาปักปันเขตแดนไทยกับ
พม่าร่วมอยู่ด้วย ทั้งสองฝ่ายได้เตรียมการหลายปี จน
กระทั่ง พ.ศ.2407 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนรัฐบาลไทย
ไปพบและเจรจายละเอียดการปักปันเขตแดนกับพัน
เอกฟิส ผู้สำเร็จราชการพม่าที่เมืองกรณบุรี (ปัจจุบัน
อยู่ในจังหวัดระนอง) ต่อมาอีก 7 เดือน มิสเตอร์เอกซ์
กซูลชาวอังกฤษได้มีหนังสือถึงพระยาสุริยวงศ์ ที่
สมุหกลาโหมว่า รัฐบาลอังกฤษจะส่งมิสเตอร์เกอ
โอโรเล รองเจ้าเมืองมาเซตะมะ เข้ามาควบคุมการ

จะถกเถียงเอาทิวเขาที่ใกล้เข้ามาทางไทยมากที่สุด
เป็นเขต แล้วต้นน้ำลำธารและป่าไม้ดี ๆ มีค่าจะตกเป็น
ของอังกฤษไป เพราะอังกฤษเป็นชาติมหาอำนาจ และ
พระองค์ยังทรงทราบว่าฝ่ายเราไม่มีความรู้ เฉลียวฉลาด
ไม่ทันพวกอังกฤษที่จะมาปักปันเขตแดนร่วมกันและ
ฟังภาษาอังกฤษไม่ชำนาญ

จึงทรงมีพระราชดำริจะส่งหลวงสยามานุเคราะห์
(มิสเตอร์เปาว์ ชาวอังกฤษ แต่มารับราชการเป็น
ผู้แทนไทยอยู่ที่เมืองย่างกุ้ง) เป็นที่ปรึกษาคณะ
เจ้าหน้าที่ไทยในครั้งนั้นด้วย แต่เมื่อพันเอกฟิสทราบ
เรื่อง ก็ทูลเกล้าถวายหนังสือเข้ามาว่า ขอล่าได้ส่ง
หลวงสยามานุเคราะห์ไปเป็นที่ปรึกษา เพราะเป็นชาว
อังกฤษจะทำให้เกิดข้อครหาได้ว่าเข้าร่วมกับฝ่ายรัฐบาล
อังกฤษ ขอทรงจัดส่งไปเฉพาะคนไทยแท้ๆ เกิด

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรู้ทัน
ในความคิดนี้ ดังปรากฏอยู่ในราชทัตเลขาธิปไตยถึง
หลวงเดชนายเวร หัวหน้าข้าหลวงปักปันเขตแดนครั้ง
นั้นตอนหนึ่งว่า

ปักเขตแดนที่ด่านเจดีย์สาม
องค์ (ปัจจุบันอยู่ในจังหวัด
กาญจนบุรี)

ในครั้งนั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง
ห่วงใยในเรื่องการปักปัน
เขตแดน เพราะถ้ามีการ
กำหนดอย่างหลวมๆ อังกฤษ

“...ว่ามาแต่ข้าว่าหลวงสยามานุเคราะห์เป็นพวก
ไทยแท้มาแต่ครั้งไทยไปลอนดอน กอลอนแนลฟิส
รู้ว่าเรามีศักดิ์ จึงรักกักตื้อขี้อิสต์ต่อไทยจริงๆ นัก แล้ว
เป็นผู้รู้เท่าทันอ้อยาคัยข้างอังกฤษ ผู้รับบังคับอังกฤษ
จะมาขู่เชิญให้อยอมเขตแดนฝ่ายไทยไปมาก ก็จะไม่
กลัวและยอมฝ่ายไทยไม่ให้เสียเปรียบ จึงกันหลวง
สยามานุเคราะห์ให้เสียให้ห่าง เพื่อพวกตัวจะมาขู่เชิญเอา
หลอกข้าหลวงฝ่ายไทยแท้ให้กลัว แล้วจะได้ไปกันเอา
เขตแดนที่มีประโยชน์ฝ่ายไทยไปเสียให้มาก...”

ที่สุดหลวงสยามานุเคราะห์ ไม่ได้ร่วมเป็นที่ปรึกษา
ให้คณะเจ้าหน้าที่ปักปันเขตแดนฝ่ายไทย และด้วยเหตุ
นี้ในบริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เส้นแบ่งเขตแดน
ไทยกับพม่าจึงอยู่ที่แนวทิวเขาสุตท้าย ที่ต่อมาถูกขนาน
นามด้วยการปักป้ายให้เป็น “จุดแคบสุดในแผ่นดิน
สยาม” มีการวัดเส้นทางจากบริเวณสี่หมื่นน้ำบนเทือก
เขาตะนาวศรี ไปจรดชายฝั่งอ่าวไทยด้านทิศตะวันออก
มีระยะทางเพียง 19 กิโลเมตร กลายเป็นจุดแคบสุด
ของประเทศไทย

และปัญหาจากการปักปันเขตแดนในอดีต ทำให้
“คนไทยสิงขร” ตกค้างอยู่ในประเทศพม่าเป็น
จำนวนมาก ปัจจุบันคนไทยสิงขรที่อพยพเข้ามาใน
ประเทศไทย กลายเป็นสถานะคนพลัดถิ่นซึ่งเป็นคน
ไทยไร้สัญชาติ

สุรยุทธ ยงชัยยุทธ